

SPSS & İstatistik Rehberleri

Orta

Yüksek lisans

Doktora

SPSS'te Korelasyon Analizi — Pearson ve Spearman Karşılaştırması

İki değişken arasındaki ilişkiyi test etme: Pearson ve Spearman farkı, SPSS uygulaması, r değeri yorumu ve APA.

Zafer Hoca · Yayın: 06.04.2026 · 1 dk okuma

Korelasyon Ne Zaman Kullanılır?

İki sürekli değişken arasında ilişki olup olmadığını ve ilişkinin yönünü/gücünü test eder. "Motivasyon ile başarı arasında ilişki var mı?" sorusuna cevap verir. DİKKAT: Korelasyon nedensellik göstermez — "X arttığında Y de artıyor" demek "X Y'ye neden oluyor" demek DEĞİLDİR.

Pearson vs Spearman

Pearson (r): Her iki değişken sürekli + normal dağılım + doğrusal ilişki. Parametrik test.

Spearman (p): Normal dağılım yoksa VEYA değişkenlerden biri sıralama (ordinal) düzeyindeyse. Non-parametrik alternatif.

Karar: Normallik testi yapın → normal ise Pearson, değilse Spearman.

SPSS Adımları

1. Analyze → Correlate → Bivariate.
2. İlişisini test edeceğiniz değişkenleri "Variables" kutusuna sürükleyin.
3. Correlation Coefficients: Pearson ve/veya Spearman işaretleyin.
4. Test of Significance: Two-tailed (yön belirtmiyorsanız) veya One-tailed (yön belirtiyorsanız).
5. "Flag significant correlations" işaretli kalsın.
6. OK.

r Değerini Yorumlama

r = +1.00: Mükemmel pozitif ilişki. **r = -1.00:** Mükemmel negatif ilişki. **r = 0:** İlişki yok.

|r| < .10: Önemsiz. **.10 - .30:** Zayıf (küçük). **.30 - .50:** Orta. **≥ .50:** Güçlü (büyük). (Cohen, 1988: |r| ≈ .10 küçük, .30 orta, .50 büyük etki. ".70 üzeri çok güçlü" gibi daha ayrıntılı sınıflamalar Cohen'e ait değildir; kullanacaksanız kaynağını ayrıca belirtin.)

p değeri: $p < .05$ → ilişki istatistiksel olarak anlamlı. $p > .05$ → anlamlı değil.

Korelasyon Matrisi Tablosu

Birden fazla değişken arasındaki korelasyonlar matris formatında sunulur. Köşegen 1.00 (değişkenin kendisiyle korelasyonu). Üst veya alt üçgen raporlanır. Anlamlı değerler yıldızlı: * $p < .05$, ** $p < .01$.

APA Raporlama

"Değişkenler arası ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Motivasyon ile akademik başarı arasında orta düzeyde pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur ($r = .42$, $p < .01$). Kaygı ile başarı arasında zayıf düzeyde negatif anlamlı ilişki saptanmıştır ($r = -.28$, $p < .05$). Korelasyon matrisi Tablo 3'te sunulmuştur."

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları:
zaferhoca.com.tr/magaza